

MOTYWACJA KOBIET DO PEŁNIENIA SŁUŻBY W PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Abstrakt: Temat udziału kobiet w Państwowej Straży Pożarnej (PSP) nie jest często poruszany, co może być podyktowane faktem, że kobiety w tej służbie mundurowej stanowią zdecydowaną mniejszość. W świetle powyższego istotnym zagadnieniem staje się motywacja kobiet do pełnienia służby w PSP. Dlatego też, celem artykułu jest poznanie motywacji kobiet do podjęcia służby w PSP. Osiągnięcie przyjętego zamiaru wiązało się z rozwiązaniem problemu badawczego, sformułowanego w postaci pytania: jakie czynniki w największym stopniu motywują kobiety do podjęcia służby w PSP? Na podstawie analizy literatury przedmiotu wskazano takie czynniki motywujące jak: tradycje rodzinne, realizacja własnych marzeń, stabilne zatrudnienie, wcześniejsze kontakty ze środowiskiem strażackim, fakt, że zawód strażaka cieszy się dużym zaufaniem społecznym, wykonywanie satysfakcjonującej pracy. Pod uwagę wzięto również obawy oraz nadzieje towarzyszące kobietom przed podjęciem służby oraz reakcję ich bliskich na wiadomość o chęci podjęcia służby. Przeprowadzenie badań empirycznych metodą sondażu diagnostycznego, techniką ankiety przy wykorzystaniu narzędzia kwestionariusza ankiety dla kobiet pełniących służbę w PSP pozwoliło na wyciągnięcie wniosków, że najważniejszymi czynnikami motywującymi kobiety do pełnienia służby w PSP są chęć spełniania swoich marzeń oraz satysfakcja z wykonywanej pracy. Istotnym czynnikiem okazały się też wcześniejsze kontakty ze środowiskiem strażackim.

Słowa kluczowe: Państwowa Straż Pożarna, kobiety, motywacja

Wstęp

Państwowa Straż Pożarna (PSP) jest niewątpliwie jedną z najważniejszych służb mundurowych, której działalność ma bezpośredni wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom Polski. Strażacy nie tylko zdejmują koty z drzew czy gaszą pożary, ale również wykonują szereg innych czynności takich jak m.in. prowadzenie działań w czasie klęsk żywiołowych czy wykonywanie specjalistycznych czynności pomocniczych w czasie pełnienia

czynności przez inne służby²⁵³. PSP stanowi także trzon powstałego w 1995 roku Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, którego celem działania jest „ratowanie życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń”²⁵⁴.

W społeczeństwie nowoczesnym i postnowoczesnym nadal istnieje przekonanie, że jedynie mężczyzna posiada odpowiednie predyspozycje psychiczne i fizyczne do pełnienia służby w PSP. Dlatego też, zawód strażaka jest nadal zmaskulinizowany. Dane statystyczne pokazują, że PSP jest służbą mundurową charakteryzującą się najniższym procentowym udziałem kobiet. Co więcej, jeszcze mniejsza liczba kobiet pełni służbę w jednostkach ratowniczo-gaśniczych (JRG), na stanowiskach związanych z bezpośrednim udziałem w akcjach ratunkowych. Taki stan rzeczy determinuje istotność podejmowania wysiłków badawczych w przedmiocie udziału kobiet w PSP.

Zawód strażaka jest niewątpliwie zawodem niezwykle wymagającym, gdyż związany jest z ryzykiem wynikającym z bezpośredniego narażenia życia i zdrowia. W świetle powyższego, istotnym jest ustalenie, co motywuje kobiety do podjęcia tak wymagającej służby. Dlatego też, celem niniejszego artykułu było poznanie motywacji kobiet do podjęcia służby w PSP. Osiągnięcie przyjętego zamiaru wiąże się z rozwiązaniem problemu badawczego sformułowanego w postaci pytania: jakie czynniki w największym stopniu motywują kobiety do podjęcia służby w PSP? Osiągnięcie celu oraz odpowiedź na postawione pytanie możliwa jest dzięki zastosowaniu odpowiednich metod badawczych teoretycznych (analiza, synteza, abstrahowanie i wnioskowanie) jak i empirycznych (sondaż diagnostyczny).

Artykuł składa się z czterech zasadniczych części. W pierwszej części zaprezentowano założenia metodologiczne. W drugiej przedstawione zostały czynniki determinujące podjęcie przez kobiety próby dostania się do PSP. W trzeciej części przedstawiono reakcję najbliższej rodziny kobiet na wieść o podjęciu służby w PSP. Czwarta część dotyczy obaw i nadziei, jakie towarzyszyły kobietom przed podjęciem służby. Dywagacje zakończone zostały podsumowaniem treści poruszanych w poszczególnych częściach.

²⁵³ Podstawowe zadania Państwowej Straży Pożarnej wymienione zostały w art. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 Nr 88 poz. 400 z późn. zm.).

²⁵⁴ I. Piotrowska, „Rola Państwowej Straży Pożarnej w zarządzaniu kryzysowym”, [w:] B. Bębenek, G. Gadomska, A. Sęk, I. Żuchowski (red.), *Samorząd terytorialny w kształtowaniu bezpieczeństwa publicznego (II)*, Pułtusk 2019, s. 185.

Metodologia badań

PSP jest jedną z najlepiej wyspecjalizowanych służb mundurowych podległych ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych i administracji. Działalność PSP ma bardzo duże znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. PSP charakteryzuje się najniższym procentowym udziałem kobiet w porównaniu z innymi służbami mundurowymi²⁵⁵. Z drugiej strony, rola kobiet we współczesnym świecie wzrasta, czego dowodem są ich osiągnięcia zarówno zawodowe, jak i naukowe. Kobiety zdobywają wyższe wykształcenie i pną się po szczeblach kariery. Ten trend nie mógł ominąć obszaru bezpieczeństwa, a co za tym idzie, udziału kobiet w służbach mundurowych, w tym w PSP. Za podstawowy czynnik determinujący udział kobiet w PSP przyjęto ich motywację. Dlatego też podjęto wysiłki badawcze w tym zakresie. W związku z tym założeniem postawiono sobie cel, którym było **poznanie motywacji kobiet do podjęcia służby w PSP**. Problem główny niniejszej pracy zawiera się w pytaniu: **Jakie czynniki w największym stopniu motywują kobiety do podjęcia służby w PSP?** W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, dzięki której uzyskano informacje na temat czynników motywujących kobiety do podjęcia służby w PSP. Technika badawczą była ankieta, a narzędziem badawczym – autorski kwestionariusz ankiety, zwany *Kwestionariuszem ankiety dla kobiet – funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej*.

Badania zostały przeprowadzone wśród 30 kobiet – funkcjonariuszy PSP, z czego jedynie 10 służy w JRG. Choć grupa respondentek nie jest reprezentatywna, wskazane przez nie odpowiedzi niewątpliwie pokazują pewien trend i prawidłowości.

Czynniki motywujące podjęcie służby w PSP

Służba w Państwowej Straży Pożarnej, zwłaszcza w JRG związana jest z bezpośrednim narażaniem swojego życia. W licznych zestawieniach zawód strażaka wymieniany jest jako jeden z najbardziej niebezpiecznych²⁵⁶. Dlatego też wartym analizy jest fakt, że mimo to chętnych do służby, w tym kobiet, nie brakuje. Jakie są zatem czynniki motywujące kobiety do podjęcia służby w PSP?

²⁵⁵ Zob. *Raport na temat równego traktowania kobiet i mężczyzn w służbach mundurowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych*, <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:oRGpBxTTczIJ:https://archiwum.mswia.gov.pl/download/1/19327/raportnatematrownegotraktowaniakobietimezczyznwsluzbachmundurowychpodleglychMini.pdf+%cd=10&hl=pl&ct=clnk&gl=pl&client=firefox-b-d>, [dostęp: 05.07.2021], s. 37.

²⁵⁶ Zob. np. <https://www.pulshr.pl/zarzadzanie/strazak-w-czolowce-niebezpiecznych-zawodow,53869.html> (11.05.2021); <https://www.pb.pl/10-najniebezpieczniejszych-zawodow-w-ameryce-603512> (11.05.2021); <https://www.gowork.pl/blog/niebezpieczna-praca-ranking/> (11.05.2021).

Według Michaela Armstronga „motywacja zajmuje się czynnikami wpływającymi na ludzi, by zachowywali się w określony sposób”²⁵⁷. Choć motywacja od wielu lat jest przedmiotem zainteresowania teorii i praktyki zarządzania, to samo zagadnienie przynależy do psychologii. Pochodzi od słowa motyw, który przez Andrzeja Lewickiego został zdefiniowany, jako „proces psychiczny, który wewnętrznie popycha nas do stawiania sobie celu i przyjęcia odpowiednich środków działania”²⁵⁸. Jak podaje słownik pedagogiczny, motywacją jest ogół motywów występujących aktualnie u danej jednostki.

Odnosząc się do motywacji kobiet do podjęcia służby w PSP, literatura przedmiotu pozwala wyróżnić takie czynniki jak: „tradycje rodzinne, realizowanie marzeń, kontakt ze środowiskiem strażackim, propozycja pracy wynikająca ze wcześniejszej współpracy, informacja od znajomych o wolnym etacie, zatrudnienie w firmie państwowej dającej stabilizację, zapewnione w szkole warunki utrzymania np.: wyżywienie, zakwaterowanie”²⁵⁹.

Pierwsze pytanie skierowane do respondentów było pytaniem otwartym i brzmiało: Co zmotywowało Panią do podjęcia służby w PSP? Proszę wypisać wszystkie czynniki. Jego celem było poznanie czynników motywujących kobiety do pełnienia służby w PSP bez sugerowania im odpowiedzi. Otrzymano następujące odpowiedzi:

- *Uwielbiam straż, od zawsze mnie to pasjonowało. Adrenalina, samochody, sprzęt;*
- *Interdyscyplinarne zadania;*
- *Realizacja marzeń;*
- *Służba w PSP była moim marzeniem od dziecka. Zaczęłam najpierw pracę jako cywil, bo dawało to stabilność zatrudnienia, a po czterech latach udało się zostać funkcjonariuszem;*
- *Zainteresowania, pasja, odpowiednie warunki pracy;*
- *Chęć pomagania innym;*
- *Współpraca w grupie;*
- *Chęć spełniania swoich wyznaczonych marzeń;*
- *Chęć pomocy innym, bezinteresowność służby, poczucie robienia czegoś dobrego;*
- *Chęć spełniania marzeń;*
- *Strażacy zawsze będą potrzebni, co daje pewność, że będę miała pracę;*
- *Stabilne zatrudnienie;*

257 M. Armstrong, *Zarządzanie zasobami ludzkimi*, przeł. A. Unterschuetz, Oficyna Ekonomiczna, Warszawa 2000, s. 106.

258 A. Lewicki, *Psychologia kliniczna*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Warszawa 1969, s. 89.

259 T. Tiszbierk, *Służba kobiet w strażach pożarnych* [w:] A. Skrabacz, *Służba kobiet w formacjach mundurowych w XXI wieku*, MON, Centralna Biblioteka Wojskowa, Warszawa 2008, s. 122 – 123.

- *Stabilność zatrudnienia, szanowany zawód, możliwość niesienia pomocy;*
- *Bycie członkiem OSP, chęć poznania straży „od środka”;*
- *Chęć sprawdzenia siebie;*
- *Stać pracę;*
- *Chciałam spełnić moje marzenia;*
- *Straż byłam moim marzeniem od dzieciństwa;*
- *Służba daje mi możliwość rozwoju;*
- *Od zawsze interesowałam się strażą.*

Udzielone przez kobiety odpowiedzi można podzielić na 3 podstawowe kategorie: spełnianie marzeń, pasja i samorealizacja, aspekt ekonomiczny, wcześniejszy kontakt ze środowiskiem strażackim, co zostało przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1. Czynniki motywujące kobiety do podjęcia służby w PSP podzielone na kategorie

Spełnianie marzeń, pasja i samorealizacja	Aspekt ekonomiczny	Wcześniejszy kontakt ze środowiskiem strażackim
– <i>Uwielbiam straż, od zawsze mnie to pasjonowało.</i> – <i>Adrenalina, samochody, sprzęt;</i> – <i>Interdyscyplinarne zadania;</i> – <i>Realizacja marzeń;</i> – <i>Służba w PSP była moim marzeniem od dziecka;</i> – <i>Zainteresowania, pasja,</i> – <i>Chęć pomagania innym;</i> – <i>Chęć spełniania swoich wyznaczonych marzeń;</i> – <i>Współpraca w grupie;</i>	– <i>Odpowiednie warunki pracy;</i> – <i>Stabilność zatrudnienia;</i> – <i>Stać pracę;</i> – <i>Strażacy zawsze będą potrzebni, co daje pewność, że będę miała pracę;</i> – <i>Stabilne zatrudnienie.</i>	– <i>Zaczęłam najpierw pracę jako cywil, bo dawało to stabilność zatrudnienia, a po czterech latach udało się zostać funkcjonariuszem;</i> – <i>Bycie członkiem OSP, chęć poznania straży „od środka”;</i> – <i>Wcześniej działałam w OSP, więc to, że będę starała się dostać do PSP było czymś naturalnym.</i>

Spełnianie marzeń, pasja i samorealizacja	Aspekt ekonomiczny	Wcześniejszy kontakt ze środowiskiem strażackim
– <i>Chęć pomocy innym, bezinteresowność służby, poczucie robienia czegoś dobrego;</i> – <i>Chęć spełniania marzeń;</i> – <i>... szanowany zawód, możliwość niesienia pomocy;</i> – <i>Chęć sprawdzenia siebie;</i> – <i>Chciałam spełnić moje marzenia;</i> – <i>Straż byłam moim marzeniem od dzieciństwa;</i> – <i>Służba daje mi możliwość rozwoju;</i> – <i>Od zawsze interesowałam się strażą.</i>		

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu sprawdzenie, w jakim stopniu czynniki wymienione na podstawie analizy literatury przedmiotu wpłynęły na ich decyzję o służbie w PSP i były to: tradycje rodzinne, realizacja własnych marzeń, stabilne zatrudnienie, wcześniejsze kontakty ze środowiskiem strażackim, fakt, że zawód strażaka cieszy się dużym zaufaniem społecznym, wykonywanie satysfakcjonującej pracy.

Z przeprowadzonych badań wynika, że tradycje rodzinne nie mają większego wpływu na decyzję kobiet o służbie w PSP. Ponad połowa respondentem potwierdziła, że tradycje rodzinne nie miały żadnego wpływu na ich decyzję. Osiem kobiet oceniło ten wpływ jako mały lub bardzo mały, natomiast sześć osób uznało wpływ tradycji rodzinnych za średni.

Spełnianie własnych marzeń ma bardzo duży lub duży wpływ na wybór zawodu strażaka, co potwierdziło aż 2/3 respondentek. Pozostałe osoby chęć spełniania własnych marzeń uznały za czynnik mający mały lub bardzo mały wpływ.

W przypadku czynnika motywacyjnego, jakim jest stabilne zatrudnienie, odpowiedzi rozłożyły się następująco: szesnaście pań uznało stabilne zatrudnienie za czynnik mający bardzo duży lub duży wpływ (przy czym aż czternaście osób wskazało duży wpływ), cztery osoby za czynnik mający średni wpływ, natomiast dziesięć uznało, że jest to czynnik niemający żadnego wpływu.

Innym czynnikiem motywacyjnym są również wcześniejszy kontakt ze środowiskiem strażackim. Osiemnaście Pań uznało ten czynnik za mający duży lub bardzo duży wpływ, po cztery osoby mający odpowiednio: średni, mały lub brak wpływu.

Zawód strażak cieszy się dużym prestiżem społecznym, czego dowodem są wyniki badań przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Publicznej (CBOP) z 2013 roku, których wynika, że 87% badanych oceniło zawód, jako cieszący się dużym poważaniem, Strażak to „zawód o dużej użyteczności, mogący jednoznacznie uosabiać ideę zaangażowanego i bezwarunkowego służenia społeczeństwu. Dodatkowym czynnikiem warunkującym tak duże uznanie dla tej profesji może być to, że – w odróżnieniu od innych służb, w których pracę wpisane jest osobiste ryzyko wynikające z bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia – strażacy i ich działania bardzo rzadko są przedmiotem krytycznych doniesień medialnych. Mówi się o nich na ogół dobrze lub bardzo dobrze”²⁶⁰. Dlatego też zasadnym było uznanie faktu, że zawód strażaka cieszy się dużym zaufaniem społecznym za czynnik motywujący kobiety do podjęcia służby w PSP. Czternaście kobiet uznało ten czynnik za mający duży lub bardzo duży wpływ, osiem osób za mający średni wpływ, sześć za mający mały lub bardzo mały wpływ oraz dwie osoby za nie mają wpływu na decyzję o podjęciu służby w PSP.

Ostatnim wziętym pod uwagę czynnikiem motywującym kobiety do pełnienia służby było wykonywanie satysfakcjonującej pracy. Za mający bardzo duży lub duży wpływ tego czynnika na decyzję o służbie w PSP opowiedziało się osiemnaście respondentek. Cztery uznały czynnik ten za mający średni wpływ, sześć za mający mały wpływ oraz dwie za czynnik niemający wpływu na taką decyzję.

²⁶⁰ Komunikat z badań BS/164/2013; *Prestiż zawodów*, Warszawa, listopad 2012, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2013/K_164_13.PDF, [dostęp: 19.04.2021], s. 1.

Wyniki dotyczące oceny wpływu poszczególnych czynników przez respondentki zostały przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2. Wpływ wybranych czynników na podjęcie decyzji o służbie w PSP w opinii badanych kobiet

Czynnik	Kategoria odpowiedzi					
	Brak wpływu	Bardzo mały wpływ	Mały wpływ	Średni wpływ	Duży wpływ	Bardzo duży wpływ
Tradycje rodzinne	16	4	4	6	0	0
Realizacja własnych marzeń	0	2	8	0	2	18
Stabilne zatrudnienie	0	0	10	4	2	14
Wcześniejsze kontakty ze środowiskiem strażackim	4	0	4	4	6	12
Fakt, że zawód strażaka cieszy się dużym zaufaniem społecznym	2	4	2	8	2	12
Wykonywanie satysfakcjonującej pracy	2	0	6	4	2	16

Zródło: opracowanie własne.

Wyniki badań przedstawione w powyżej tabeli pozwalają stwierdzić jednoznacznie, że tradycje rodzinne mają zdecydowanie najmniejszy wpływ na decyzję kobiet o pełnieniu służby w PSP. Najistotniejszym natomiast czynnikiem determinującym decyzję jest realizacja własnych marzeń. Istotnym determinantem okazało się również wykonywanie satysfakcjonującej pracy.

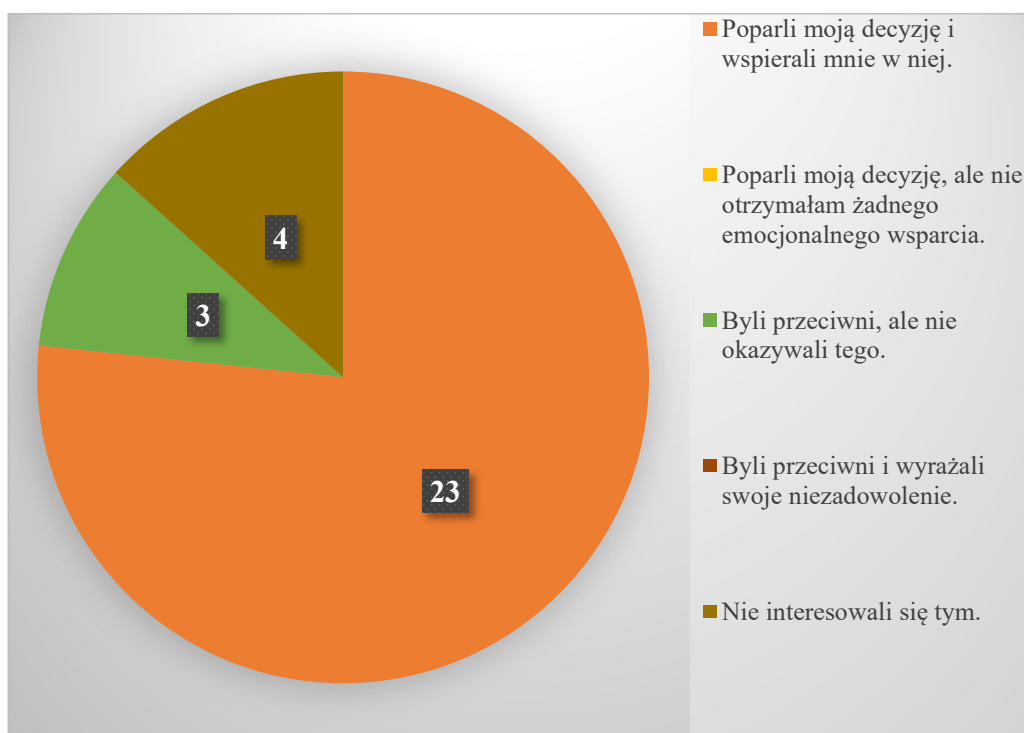
Służba w PSP a rodzina

Jak wskazuje Ilona Urych, „rodzina jest podstawową komórką organizmu społecznego, od jakości, której zależy nie tylko los jednostki, ale także wartość całych społeczeństw”²⁶¹. Wpływ rodziców może mieć duże znaczenie czy wyborze kierunku studiów czy zawodu przez dziecko. Jeżeli dana osoba założyła już własną rodzinę, wpływ na wybór określonej profesji może mieć partner życiowy. Dlatego też respondentki zostały zapytane o reakcję rodziców oraz partnera życiowego na wiadomość o chęci podjęcia służby w PSP.

²⁶¹ I. Urych, *Rodzina podstawą bezpieczeństwa na podstawie analizy wyników badań własnych*, Studia Warmińskie, Tom 55 (2018), s. 213.

Na ogół rodzice poparli decyzję swoich córek i wspierali je, co zadeklarowały dwadzieścia trzy respondentki. W przypadku trzech respondentek, rodzice byli przeciwni takiej decyzji, ale starali się tego nie okazywać. W przypadku czterech kolejnych par, rodzice nie interesowali się wyborem zawodu. Odpowiedzi udzielone przez respondentki zostały przedstawione na wykresie 1.

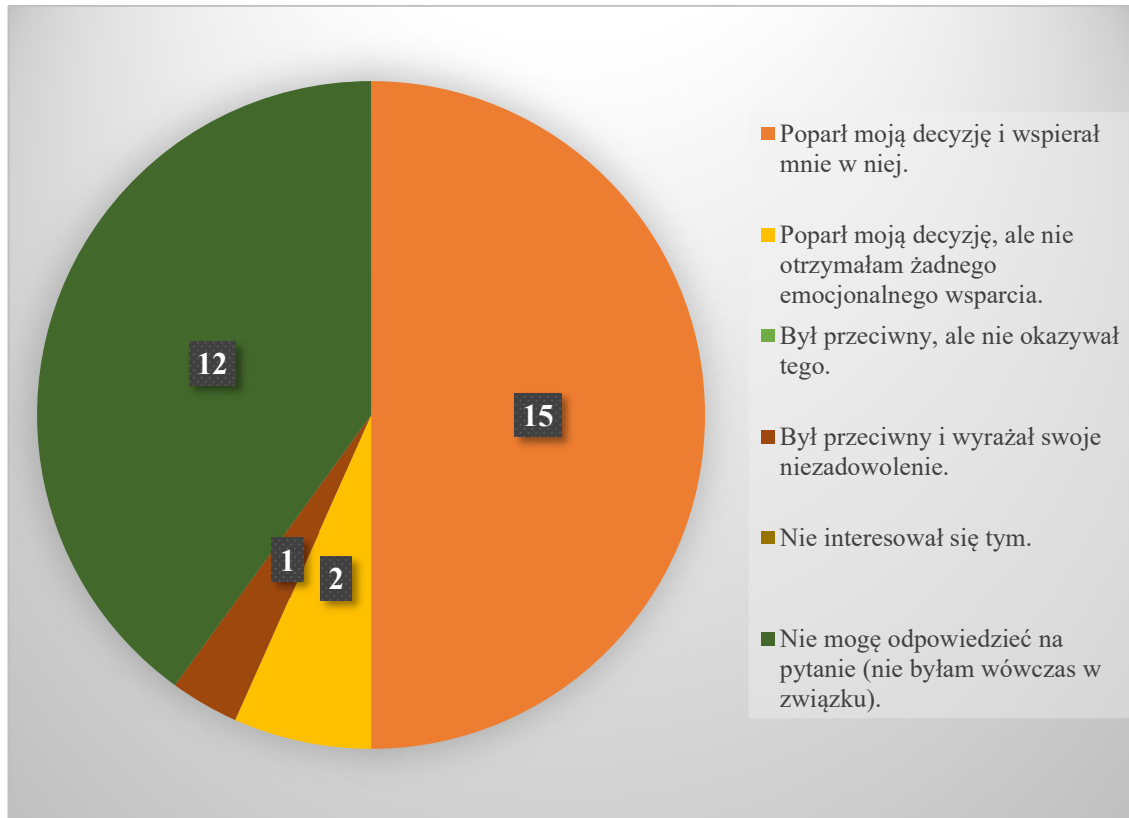
Wykres 1. Postawy rodziców respondentek na temat ich decyzji o służbie w PSP



Źródło: opracowanie własne.

Jeżeli chodzi o reakcję partnera życiowego/współmałżonka na decyzję o podjęciu służby w PSP, respondentki udzieliły następujących odpowiedzi: piętnaście zadeklarowało, że partner poparł ich decyzję i wspierał je, dwie osoby przyznały, że choć partner poparł ich decyzję, to nie otrzymały żadnego emocjonalnego wsparcia, jedna z kobiet przyznała, że partner nie tylko nie był przychylny jej decyzji, ale również wyrażał swoje zadowolenie. Pozostałe dwanaście respondentek nie odpowiedziało na to pytanie, gdyż podejmując decyzję o służbie w PSP nie były jeszcze w związku. Odpowiedzi udzielone przez respondentki zostały przedstawione na wykresie 2.

Wykres 2. Postawy partnerów życiowych respondentek na temat ich decyzji o służbie w PSP



Źródło: opracowanie własne.

Rodzina ma bardzo duży wpływ na decyzje podejmowane przez człowieka (zwłaszcza młodego człowieka). Jak wskazuje Anna Kargulowa, „(...) 86% młodych ludzi (...), czyli najwięcej korzysta z pomocy rodziców bądź samodzielnie dokonuje wyboru (zawodu – przyp. I.P.), lecz bierze pod uwagę zdanie bliskich”²⁶². Przedstawione powyżej wyniki badań jednoznacznie wskazują, że w większości przypadków rodzice popierają decyzję córek odnośnie wybranej ścieżki zawodowej i wspierają je w tej decyzji.

Jak wskazuje Monika Żak, „partner stanowi istotny element więzi rodzinnych i zawodowych każdego człowieka, ponieważ wpływa w istotny sposób na życie osobiste oraz zawodowe adeptów poszczególnych dziedzin zawodowych”²⁶³. Decyzja dotycząca wykonywanego

²⁶² A. Kargulowa, *O teorii i praktyce poradnictwa*, Wyd. PWN, Warszawa 2007, s. 98.

²⁶³ M. Żak, *Życie rodzinne w sferze zawodów wysokiego ryzyka (na przykładzie zawodu policjanta)*, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2015, s. 34.

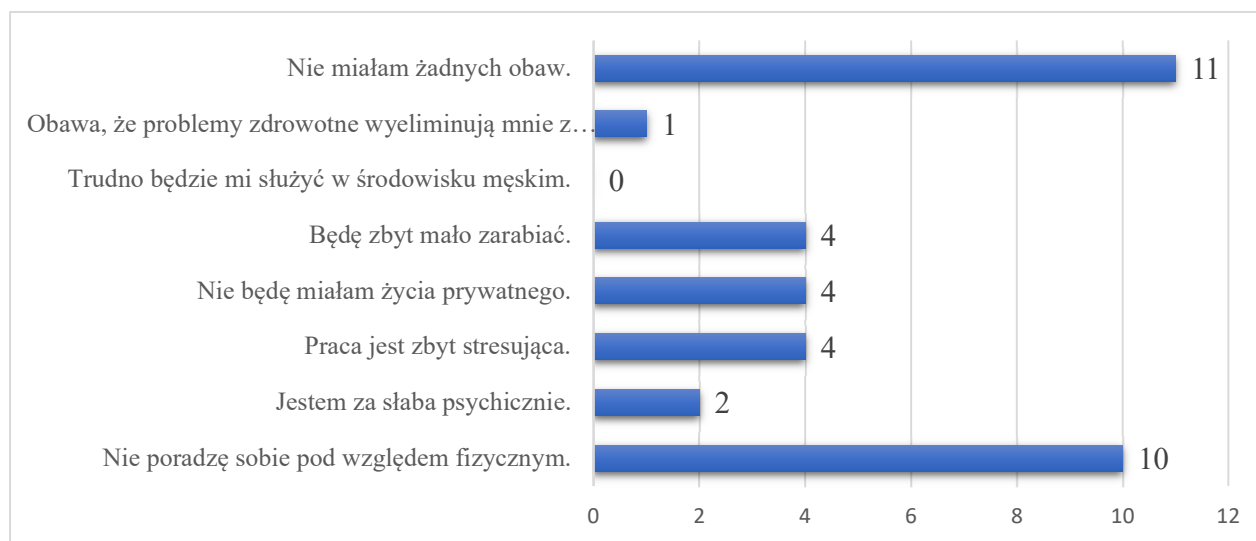
zawodu podejmowana jest w większości przypadków przed zawarciem związku małżeńskiego lub przed decyzją o wejściu w stały związek – w takiej sytuacji było 40% ankietowanych. W zdecydowanej większości przypadków, gdy respondentka miała już męża bądź partnera, jej decyzja o byciu strażakiem była przez niego popierana. Kobiety te deklarują również, że były w swojej decyzji wspierane przez partnerów.

Obawy i nadzieje przed podjęcie służby

Jak już wspomniano, strażak jest zdecydowanie zawodem zmaskulinizowanym, co potwierdza fakt, że służba w PSP charakteryzuje się najniższym udziałem kobiet w porównaniu z innymi służbami mundurowymi. Taki stan rzeczy może budzić u kobiet różnego rodzaju obawy odnośnie służby w PSP, ale również jest związany z różnymi nadziejami.

Okazuje się, że największa obawa, jaka towarzyszyła niektórym kobietom, związana była z uwarunkowaniami fizycznymi. Dziesięć kobiet zadeklarowało, że obawiało się czy poradzi sobie fizycznie. Niektóre z kobiet obawiały się, że jest to praca zbyt stresująca, że służąc w PSP nie będą miały życia prywatnego oraz że będą zbyt mało zarabiać. Jedna z respondentek obawiała się, że może zostać wyeliminowana ze służby ze względu na problemy zdrowotne. Co ciekawe, ani jedna z kobiet nie zaznaczyła odpowiedzi świadczącej o tym, że obawia się służby w środowisku typowo męskim. Wartym uwagi jest fakt, że ponad 1/3 badanych kobiet nie miała żadnych obaw odnośnie służby w PSP. Odpowiedzi udzielone przez respondentki zostały przedstawione na wykresie 3.

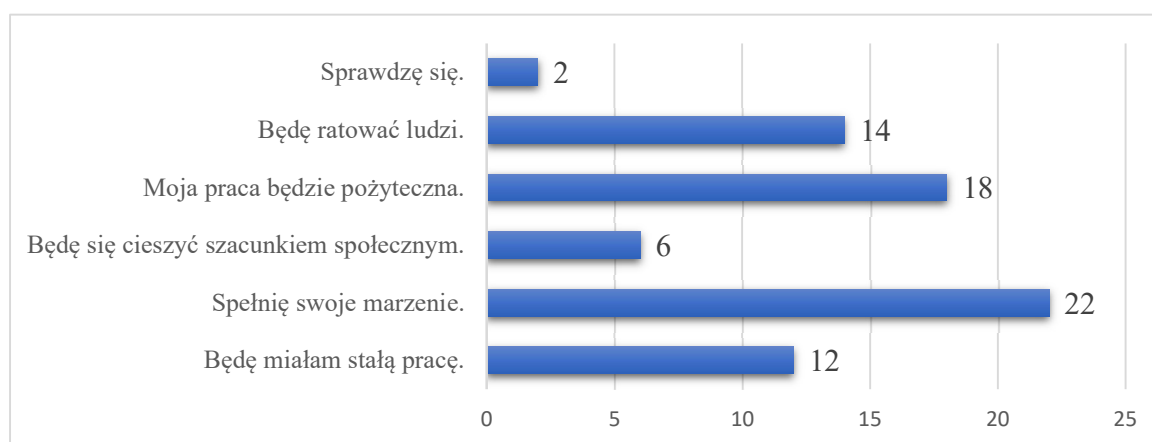
Wykres 3. Obawy respondentek związane z decyzją o służbie w PSP



Źródło: opracowanie własne.

Pytanie o największe nadzieje potwierdziło tylko, że spełnianie swoich marzeń jest największą motywacją dla kobiet pełniących służbę w PSP. Taką odpowiedź zaznaczyły dwadzieścia dwie respondentki. Innymi nadziejami związanymi ze służbą były: użyteczność wykonywanej pracy (osiemnaście osób), ratowanie ludzi (czternaście osób), stała praca (dwanaście osób), szacunek społeczny z powodu wykonywania zawodu (sześć osób) oraz fakt, że praca w PSP nie jest monotonna i daje możliwość sprawdzenia swoich możliwości (dwie osoby). Odpowiedzi udzielone przez respondentki zostały przedstawione na wykresie 4.

Wykres 4. Nadzieje respondentek związane z decyzją o służbie w PSP



Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie

Celem artykułu było poznanie motywacji kobiet do podjęcia służby w PSP. Realizacja przyjętego zamiaru wiązała się z rozwiązaniem problemu badawczego sformułowanego w postaci pytania: jakie czynniki w największym stopniu motywują kobiety do podjęcia służby w PSP?

Przeprowadzone badania pozwoliły na sformułowanie kilku istotnych wniosków. Po pierwsze czynnikiem, który ma największy wpływ na decyzję kobiet o służbie w PSP jest chęć spełniania własnych marzeń. Istotnym determinantem okazało się również wykonywanie satysfakcjonującej pracy.

Po drugie, najmniej istotnym czynnikiem mającym wpływ na decyzję kobiet o służbie w PSP są często podawane w literaturze przedmiotu tradycje rodzinne.

Po trzecie, opinia rodziców odnośnie wybranej ścieżki zawodowej i ścieżki kształcenia jest niewątpliwie istotnym czynnikiem determinującym decyzję kobiet o wstąpieniu do PSP. Rodzice

zazwyczaj popierają decyzję córek o służbie w PSP. Większość badanych kobiet zadeklarowała, że otrzymała wsparcie rodziców w podjętej decyzji.

Po czwarte, 40% badanych kobiet nie było w związku podejmując decyzję o służbie w PSP. Większość kobiet, która zadeklarowała, że podejmując decyzję o służbie miała męża lub stałego partnera przyznała, że ich decyzja została przez partnera poparta oraz były w tej decyzji wspierane.

Po piąte, 1/3 badanych osób zadeklarowała, że nie miała żadnych obaw związanych z podjęciem służby w PSP. Jeżeli obawy się pojawiły to dotyczyły w głównej mierze wątpliwości, co do sprawności fizycznej.

Bibliografia

1. Armstrong M., *Zarządzanie zasobami ludzkimi*, przeł. Unterschuetz A., Oficyna Ekonomiczna, Warszawa 2000.
2. <https://www.gowork.pl/blog/niebezpieczna-praca-ranking/>.
3. <https://www.pb.pl/10-najniebezpieczniejszych-zawodow-w-ameryce-603512>
4. <https://www.pulshr.pl/zarzadzanie/strazak-w-czolowce-niebezpiecznych-zawodow,53869.html>.
5. Kargulowa A., *O teorii i praktyce poradnictwa*, Wyd. PWN, Warszawa 2007.
6. Komunikat z badań BS/164/2013; *Prestiż zawodów*, Warszawa, listopad 2012 (https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2013/K_164_13.PDF).
7. Lewicki A., *Psychologia kliniczna*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Warszawa 1969.
8. Piotrowska I., „Rola Państwowej Straży Pożarnej w zarządzaniu kryzysowym”, [w:] B. Bębenek, G. Gadomska, A. Sęk, I. Żuchowski (red.), *Samorząd terytorialny w kształtowaniu bezpieczeństwa publicznego (II)*, Pułtusk 2019.
9. Raport na temat równego traktowania kobiet i mężczyzn w służbach mundurowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych, <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:oRGpBxTTczIJ:https://archiwum.mswia.gov.pl/download/1/19327/raportnatematrownegotraktowaniakobietimezczyznwsluzbachmundurowychpodleglychMini.pdf+&cd=10&hl=pl&ct=clnk&gl=pl&client=firefox-b-d>.
10. Tiszbierok T., „Służba kobiet w strażach pożarnych”, [w:] A. Skrabacz (red.), *Służba kobiet w formacjach mundurowych w XXI wieku*, MON, Centralna Biblioteka Wojskowa, Warszawa 2008.

11. Urych I., *Rodzina podstawą bezpieczeństwa na podstawie analizy wyników badań własnych*, Studia Warmińskie, Tom 55 (2018).
12. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 Nr 88 poz. 400 z późn. zm.).
13. Żak M., *Życie rodzinne w sferze zawodów wysokiego ryzyka (na przykładzie zawodu policjanta)*, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2015.

Abstract: The topic of women's participation in the State Fire Service is not often discussed, which may be dictated by the fact that women in this uniformed service constitute a definite minority. That is why, women's motivation to serve in the State Fire Service is an important issue. Therefore, the aim of the speech is to present the results of research on women's motivation to take up service in the State Fire Service. Achieving the aim was related to the solution of the research problem formulated in the form of the question: what factors motivate women to take up service in the State Fire Service? Based on the analysis of the literature on the subject, the following motivating factors were identified: family traditions, the realization of one's dreams, stable employment, previous contacts with the firefighting community, the fact that the firefighter profession enjoys great social trust, performing satisfactory work.

Keywords: State Fire Service, women, motivation

Ilona Piotrowska-Michalak

Doktorant Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej. W obszarze zainteresowań naukowych mieści się szeroko pojęte bezpieczeństwo społeczne, edukacja dla bezpieczeństwa, funkcjonowanie służb mundurowych, w tym działalność kobiet w służbach mundurowych, procesy dotyczące zarządzania zasobami ludzkimi, w szczególności doskonalenie pracowników.

adres e-mail: ilonamarta.piotrowska@wp.pl